

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาว่า ในมโนภาพของคนไทยตัวละครที่เป็นตัวเอกทางค่านิยมและค่านิยมมีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกัน ตัวละครที่เป็นตัวเอกทางค่านิยมด้วยกันและตัวละครที่เป็นตัวเอกทางค่านิยมด้วยกัน มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกัน คนไทยต่างกลุ่มกันมีมโนภาพต่อตัวละครเหมือนหรือแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้พระรามและขุนแผนเป็นตัวเอกทางค่านิยม และเลือกใช้ทศกัณฐ์และขุนช้างเป็นตัวเอกทางค่านิยม สร้างแบบวัดลักษณะตัวละครในมโนภาพของคนไทยโดยวิธีการสัมภาษณ์ ดิก คีฟเฟอเรนเซียล และหาความตรงตามเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะตัวละครไปทดลองใช้ ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงสูงเป็นที่น่าพอใจ จึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาวิชาภาษาไทย นักวิชาการ ภาษาไทย และครูภาษาไทย กลุ่มละ 80 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแยกส่วน

ข้อค้นพบ

1. ในมโนภาพของคนไทย พระรามและขุนแผนซึ่งเป็นตัวละครตัวเอกทางค่านิยมมีลักษณะดีกว่าทศกัณฐ์และขุนช้างซึ่งเป็นตัวเอกทางค่านิยมที่ระดับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 99.90% ในลักษณะต่าง ๆ ทุกด้านและในลักษณะรวม

2. ในมโนภาพของคนไทย พระรามมีลักษณะดีกว่าขุนแผนในด้านลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา ลักษณะความเป็นผู้นำ และความน่าคบค้าสมาคมที่ระดับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 99.90% ขุนแผนมีความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบสูงกว่าพระรามที่ระดับความเชื่อมั่นเดียวกัน

3. โนมโนภาพของคนไทย ทศกัณฐ์มีความสามารถในการทำงานความสามารถในการรบ ลักษณะความเป็นผู้นำ และลักษณะรวมสูงกว่าขุนช้างที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 99.90% ขุนช้างมีลักษณะดีกว่าทศกัณฐ์ในทางด้านลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา และความน่าคบค้าสมาคมที่ระบับความเชื่อมั่นเดียวกัน

4. ครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อตัวละครในลักษณะต่าง ๆ ทุกด้านและในลักษณะรวมสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

5. นักวิชาการภาษาไทยมีมโนภาพต่อตัวละครในลักษณะรวม ลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา ความสามารถในการรบ ลักษณะความเป็นผู้นำและความน่าคบค้าสมาคมสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

6. ครูภาษาไทยและนักวิชาการภาษาไทยมีมโนภาพต่อตัวละครในลักษณะต่าง ๆ ทุกด้านและในลักษณะรวมไม่แตกต่างกัน มีระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

7. ปฏิกริยาร่วมระหว่างมโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อตัวละครกับลักษณะตัวละครทั้ง 4 ตัวในมโนภาพของคนไทยมีความแตกต่างกันที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95% ในลักษณะต่าง ๆ ทุกด้านและในลักษณะรวม

8. จากการศึกษาเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตในแต่ละกลุ่มย่อย พบว่าคนไทยทั้งกลุ่มกันมีมโนภาพต่อตัวละครแต่ละตัวในลักษณะด้านหนึ่ง ไม่สอดคล้องกันไปโดยตลอดและพบว่า

ในมโนภาพของนักศึกษาวิชาภาษาไทย ลักษณะรวมของพระรามและขุนแผนไม่แตกต่างกันที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

ในมโนภาพของนักวิชาการภาษาไทย ความน่าคบค้าสมาคมของทศกัณฐ์และขุนช้าง ไม่แตกต่างกันที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

ในมโนภาพของครูภาษาไทย ความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบของพระรามและขุนแผนไม่แตกต่างกันที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95% และลักษณะรวมของทศกัณฐ์และขุนช้างไม่แตกต่างกันที่ระบับความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 95%

สรุปข้อค้นพบ

มโนภาพของคนไทยที่มีต่อพระราม

พระรามจัดได้ว่าเป็นตัวละครที่เป็นตัวเอกทางค่านิยมในทุก ๆ ด้าน แต่ก็มีลักษณะสองลักษณะที่คนไทยเห็นว่าพระรามมีความสามารถต่ำกว่าขุนแผน ซึ่งได้แก่ความสามารถในการทำงาน และความสามารถในการรบ

มโนภาพของคนไทยที่มีต่อขุนแผน

ขุนแผนจัดได้ว่าเป็นตัวละครตัวเอกทางค่านิยมเช่นกัน มีข้อสังเกตว่าค่านิยมภาพของนักศึกษาวชิราวุธภาษาไทยที่มีต่อลักษณะความประพฤติกองขุนแผนอยู่ต่ำกว่า เส้นแสดงความเป็นกลาง แต่เมื่อพิจารณาในลักษณะรวมของคนไทยทั้งสามกลุ่มแล้ว ลักษณะความประพฤติกองขุนแผนก็ยังจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

มโนภาพของคนไทยที่มีต่อทศกัณฐ์

ทศกัณฐ์เป็นตัวละครที่มีลักษณะต่าง ๆ ถึง 4 ด้านได้แก่ ลักษณะความประพฤติกองลักษณะกิริยาวาจา ลักษณะความเป็นผู้นำ และความน่าคบค้าสมาคมเลยในมโนภาพของคนไทย แต่ในขณะที่เดียวกันทศกัณฐ์ก็มีความสามารถสูงในทางค่านิยมความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบ

มโนภาพของคนไทยที่มีต่อขุนช้าง

ขุนช้างจัดได้ว่าเป็นตัวละครที่เป็นตัวเลวโดยตลอด แต่คนไทยก็ยังมีความเห็นว่าขุนช้างมีความเลวน้อยกว่าทศกัณฐ์ในลักษณะต่าง ๆ ถึงสามด้าน ซึ่งได้แก่ ลักษณะความประพฤติกองลักษณะกิริยาวาจา และความน่าคบค้าสมาคม

มโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อพระราม

นักวิชาการภาษาไทยและครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อพระรามสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยในลักษณะต่าง ๆ ทุกด้าน และครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อพระรามสูงกว่านักวิชาการภาษาไทยในค่านลักษณะความประพฤติ ลักษณะความเป็นผู้นำ ส่วนทางด้านลักษณะกิริยาวาจา ความสามารถในการทำงาน ความสามารถในการรบ และความน่าคบค้าสมาคม ครูภาษาไทยและนักวิชาการภาษาไทยมีมโนภาพต่อพระรามไม่แตกต่างกัน

มีข้อที่น่าสนใจ เกตว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยซึ่งจัดได้ว่าเป็นคนรุ่นใหม่มีมโนภาพว่าพระรามเป็นตัวละครทางด้านดีต่ำกว่าคนไทยกลุ่มอื่น ๆ และครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อพระรามสูงกว่าคนไทยกลุ่มอื่น

มโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อชุนแผน

ครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อชุนแผนสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยในทางด้านลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา ลักษณะความเป็นผู้นำ และความน่าคบค้าสมาคม ครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อชุนแผนสูงกว่านักวิชาการภาษาไทยในค่านลักษณะกิริยาวาจา นักวิชาการภาษาไทยมีมโนภาพต่อชุนแผนสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยในทางด้านลักษณะกิริยาวาจาและความน่าคบค้าสมาคม ส่วนลักษณะความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบ คนไทยทั้งสามกลุ่มมีมโนภาพต่อชุนแผนไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกต เช่นกันว่านักศึกษาวิชาภาษาไทยมีมโนภาพต่อชุนแผนต่ำกว่าคนไทยกลุ่มอื่น ๆ และครูภาษาไทยมีมโนภาพต่อชุนแผนสูงกว่าคนไทยกลุ่มอื่น ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับมโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อพระราม

มโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อทศกัณฐ์

คนไทยทั้งสามกลุ่มมีมโนภาพต่อลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา และความสามารถในการทำงานของทศกัณฐ์ไม่แตกต่างกัน นักวิชาการภาษาไทยมี

มีโนภาพต่อทัศนคติในทางความสามารถในการรับ ลักษณะความเป็นผู้นำและความ
นำคบค้าสมาคมสูงกว่านักศึกษาวิชาภาษาไทย และครูภาษาไทย

ทั้งนี้คำสั่ง เกตว่านักวิชาการภาษาไทยมีมีโนภาพต่อทัศนคติซึ่ง เป็นตัว เอกทาง
ค่านเลวสูงกว่าคนไทยกลุ่มอื่นๆ

มีโนภาพของคนไทยทั้งสามกลุ่มที่มีต่อชนต่างชาติ

คนไทยทั้งสามกลุ่มมีมีโนภาพต่อลักษณะความประพาศิ ความสามารถในการ
ทำงาน ลักษณะความเป็นผู้นำ และความนำคบค้าสมาคมของชนต่างชาติ ไม่แตกต่างกัน นักวิชาการ
ภาษาไทยมีมีโนภาพต่อลักษณะกิริยาวาจา และความสามารถในการรับของชนต่างชาติ สูงกว่า
นักศึกษาวิชาภาษาไทย ครูภาษาไทยและนักวิชาการภาษาไทยมีมีโนภาพต่อลักษณะ
กิริยาวาจา และความสามารถในการรับของชนต่างชาติ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนผู้วิจัยพบว่า ค่าความคลาดเคลื่อนต่างๆ
ทางสถิติที่ได้มีค่าต่ำมาก ซึ่งน่าจะเป็นเครื่องชี้ได้อย่างหนึ่งว่ากลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวกัน
จะมีมีโนภาพต่อตัวละครตัวเดียวกันคล้ายคลึงกันมาก และแสดงให้เห็นถึงสภาพตัวละครทั้ง
4 ตัวว่า เป็นตัวละครที่ไ้รับการ สร้างขึ้นมาโดยที่ผู้สร้าง ได้สร้างลักษณะต่างๆไว้ให้กับ
ตัวละคร เหล่านี้ อย่างแน่นอนอย่างน้อยถึง 6 ลักษณะ ไม่ว่าใครก็ตามที่ได้ศึกษาหรืออ่าน
วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับตัวละครทั้ง 4 ตัวนี้ ก็จะมี ความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกัน
จึงนำไปสู่ความเชื่อที่ว่า ในสังคมไทยปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการ เปลี่ยนแปลงและแตกต่าง
ไปจากสังคมไทยในอดีต หรือจะมีการ เรียกร้องให้เฒ่าวรรณคดีไทยทั้ง หรือแนวการ
วิจารณ์วรรณคดีในปัจจุบันอาจจะแตกต่าง ไปจากวิธีการในอดีต แต่คนไทยในปัจจุบัน
ก็ยังคงมีความเห็นแย้งแย้งว่าตัวละครบางตัว เป็นตัว เอกทางค่านดี และตัวละครบางตัว
เป็นตัว เอกทางค่านเลว และยิ่งไปกว่านั้นจากผลการวิจัยที่ได้ยังแสดงว่า ในมีโนภาพ
ของคนไทย ตัวละครที่เป็นตัว เอกทางค่านดีด้วยกันก็ยังคงมีความแตกต่างกัน และตัว
ละครที่เป็นตัว เอกทางค่านเลวด้วยกันก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่อีก ซึ่งจากการที่ผล
การวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้ ก็น่าจะทำให้พิจารณาต่อไปได้ว่า ภายในสังคมไทยปัจจุบัน

นอกจากจะมีการแบ่งตัวละคร ออกเป็นสองพวก คือตัวดีและตัวเลวแล้ว ก็ยังมีการแบ่ง
 ต่อไปอีกด้วยว่า ตัวดีและตัวเลวก็ยังมีระดับของความดีและความเลวที่มากน้อยต่างกัน
 และนอกจากนั้นถ้าพิจารณาจากเส้นกราฟในแผนภูมิหน้า 54 ก็จะพบว่ามีโนภาพของคน
 ไทยที่มีต่อตัวละครตัวเดียวกันก็ยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ด้วย ดังเช่นคนไทยมีโนภาพ
 ต่อความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรับของ ขุนแผนสูง แต่มีโนภาพ
 ต่อลักษณะความประพฤติของขุนแผนที่ไม่สูงนัก หรือทศกัณฐ์มีความสามารถในการทำงาน
 และความสามารถในการรบค่อนข้างสูง แต่มีลักษณะความประพฤติ ลักษณะกิริยาวาจา
 ลักษณะความเป็นผู้นำ และความน่าคบค้าสมาคมต่ำ เรื่องนี้เป็นสิ่งแสดงว่าคนไทย
 ในปัจจุบันมีความละเอียดอ่อนในการพิจารณาถึงลักษณะตัวละคร รู้จักแบ่งแยกลักษณะ
 ตัวละครว่าอาจจะมีลักษณะบางอย่างที่เป็นลักษณะดีของตัวละครตัวนั้น และในขณะ
 เดียวกันก็มีลักษณะบางอย่างในตัวละครตัวเดียวกันที่เป็นลักษณะเลว

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะตัวละครทั้ง 4 ตัวในโนภาพของคนไทย เป็นที่น่า
 สงสัยว่าพระรามซึ่งเป็นตัวเอกทางค่านิยมก็ไม่ได้มีความสามารถในการทำงานและ
 ความสามารถในการรบสูงมากนัก ขุนแผนกลับมีความสามารถในทั้งสองด้านนี้สูง
 กว่าพระรามเสียอีก ซึ่งประเด็นนี้จะพิจารณาในแง่ที่ว่า ในการวิจัยครั้งนี้
 การที่ผู้วิจัยศึกษา เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบ
 ระหว่างพระรามและขุนแผนนั้นอาจจะเป็นการเปรียบเทียบที่ไม่เหมาะสมมาตั้งแต่ต้น
 กล่าวคือสถานภาพของตัวละครทั้งสองตัวนี้แตกต่างกัน พระรามมีฐานะเป็นกษัตริย์
 มีหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือบัญชาการ แต่ขุนแผนเป็นสามัญชน มีฐานะเป็นทหารพระพันวษา
 ขุนแผนจึงต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวที่ตนมีอยู่ทำการงานหรือแก้ปัญหาคา
 ร์ที่เกิดขึ้นกับคนให้ลุกลงไปได้ เมื่อผู้วิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบลักษณะตัวละครทั้งสองตัว
 นี้ในแง่ความสามารถในการทำงาน และความสามารถในการรบ ซึ่งเป็นเรื่องของ
 ความสามารถเฉพาะตัว พระรามจึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบตั้งแต่ต้น ส่วนการที่ทศกัณฐ์
 มีความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรบสูงก็อาจจะ เป็นเพราะว่า
 คนไทยในปัจจุบันมองทศกัณฐ์ในแง่ที่ว่า ผู้แต่งต้องการสร้างให้ทศกัณฐ์มีความสามารถ
 ในทั้งสองด้านนี้สูงอยู่แล้ว ด้วยตามเนื้อเรื่องพระรามคือพระนารายณ์ที่อวตารลงมา

ปราบยักร้าย จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่ผู้แต่งจะต้องสร้างให้ศกัณฐ์มีความเก่งกล้าสามารถ
สมควร กับการที่พระผู้เป็นเจ้าจะต้องลงมาปราบ

จากที่ได้อภิปรายมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยได้ขอสังเกตว่าในการสร้างตัวละคร
ผู้แต่งได้ใช้ลักษณะที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ ที่จะทำให้อ่านเกิดความรู้สึกตัวละคร
นั้นจะเป็นตัวดีหรือตัวเลว ลักษณะทั้ง 4 ประการก็ได้แก่ ลักษณะความประพฤติ
ลักษณะกิริยาจาจา ลักษณะความเป็นผู้นำ และความน่าคบค้าสมาคม ซึ่งลักษณะต่างๆ
ทั้ง 4 ประการนี้ ผู้อ่านจะต้องประเมินค่า (Evaluation) ตัวละคร ส่วนลักษณะ
ความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรับนั้นยังไม่แน่ชัดว่าจะเป็นเครื่อง
ชี้บ่งว่าตัวละครตัวใดจะเป็นตัวดีหรือตัวเลวนั้นมีลักษณะที่จัดเป็นศักยภาพ (Potency)
ของตัวละคร

และเมื่อพิจารณาจากแผนภูมิในหน้า 51 ถึง 54 ยังมีข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่ง
ว่าตัวละครตัวใดที่มีความสามารถในการทำงานและความสามารถในการรับสูง จะมี
ลักษณะความน่าคบค้าสมาคมต่ำ ส่วนตัวละครที่มีความสามารถในการทำงานและ
ความสามารถในการรับต่ำ จะมีลักษณะความน่าคบค้าสมาคมสูง

ยิ่งไปกว่านั้น จากผลของการวิจัยครั้งนี้ยังได้ทำให้ได้ประโยชน์เพิ่มเติม
อีกประเด็นหนึ่งว่าการบรรยายลักษณะของบุคคลด้วยถ้อยคำหรือภาษา เพื่อให้เกิดเป็น
มโนภาพของบุคคลนั้นขึ้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ได้รับฟังคำบรรยาย เกิดความเห็นคล้อย
ตามไปกับลักษณะการบรรยายได้จริง ดังจะเห็นได้จากกรณีที่คนไทยมีมโนภาพว่าพระราม
เป็นตัวละครเอกทางคันที ขุนช้างเป็นตัวละครเอกทางคันเลว ซึ่งผลที่ปรากฏออกมาเช่นนี้
สามารถที่จะนำมาใช้ในชีวิตรจริงได้ว่า การใช้ถ้อยคำหรือภาษาบรรยายลักษณะของบุคคล
ใดบุคคลหนึ่ง มีผลทำให้ผู้ได้ฟังคำบรรยายเกิดความเห็นคล้อยตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยเพิ่มเติม

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ใหม่ ไม่เคยมีผู้ใดศึกษาหรือทำมาก่อน
จนกระทั่งไม่สามารถที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่มีผู้ทำไว้
แล้วได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ที่สนใจอาจจะศึกษา เปรียบเทียบลักษณะตัวละครทั้ง 4 ตัวในมโนภาพของคนไทยกลุ่มอื่นๆ นอกจากคนไทยทั้งสามกลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำไว้แล้ว และนอกจากตัวละครทั้ง 4 ตัว คือ พระราม ชุนแผน ทศกัณฐ์ และชุนช่าง ผู้ที่สนใจก็อาจจะศึกษา เปรียบเทียบตัวละครตัวอื่นๆ เช่น อิเหนา สังข์ทอง หรือจะนำเอาแนววิจัยเรื่องนี้ไปศึกษากับตัวละครในวรรณกรรมสมัยใหม่ก็ย่อมจะทำได้เช่นกัน

2. นอกเหนือจากการศึกษาตัวละครทั้ง 4 ตัวในลักษณะต่างๆ ทั้ง 5 ลักษณะที่ผู้วิจัยได้ทำไปแล้ว ผู้สนใจก็ยังสามารถศึกษาตัวละครทั้ง 4 ตัวนี้ ในลักษณะอื่นได้ เช่น การศึกษามโนภาพของคนไทยที่มีต่อความรักของตัวละครทั้ง 4 ตัว หรือจะศึกษา เปรียบเทียบในลักษณะอื่นอีก ซึ่งถ้าหากว่าได้มีการศึกษาค้นคว้ากันให้ลึกซึ้งอีกครั้งแล้ว ก็อาจจะค้นพบลักษณะที่ค้ำบางประการของตัวละครบางตัว เช่น ชุนช่าง ได้

3. ในระยะ 4 หรือ 5 ปีข้างหน้านับตั้งแต่ที่ผู้วิจัยได้เสนอผลงานชิ้นนี้แล้ว ก็น่าจะได้มีการศึกษา เรื่องนี้ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ศึกษา เปรียบเทียบดูว่า มโนภาพของคนไทยที่มีต่อตัวละครมีการ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่

4. นำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประกอบการ เรียนการสอนวรรณคดี วิจารณ์ ซึ่งจะเป็นการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักและศึกษาแนวการวิจารณ์วรรณคดีแบบใหม่

5. ควรจะได้มีการ ส่งเสริมให้มีการ นำเอาวิชาพฤกษศาสตร์ มาใช้กับการ ศึกษาภาษาไทย ให้แพร่หลายมากกว่าที่เป็นอยู่